

Budapest az 1872. évi XXXVI. törvénycikk alapján lett Budapestté, de valószínűleg egyesülése csak 1874 január 1-én köszönthetett be. A három város hetven esztendője egyesítette pénztárait. Ettől az időponttól kapták kézhez az új főváros tisztviselői ujonnan megállapított fizetésüket. Erről számol be a *Városok Szövetségének Lapjában* Bitskey Jenő műszaki főtanácsos, aki nagy szeretettel böngészett régi lapok hírei között. Az akkor még Buda-Pestnek irt főváros tanácsa 1873 november 20-án tartotta első ülését. Erről így ír be a *Hon* esti kiadása: „Buda-Pest fővárosának Tanácsa ma délelőtt 11 óra körül tartotta meg alakuló ülését. Karmayer polgármester elnökölt és hangsúlyozta, hogy a tisztviselői kar kötelessége buzgalom és ernyedatlenség által a bizalomnak megfelelni. A polgármester szavaira Gerlóczy alpolgármester válaszolt. A főkönyvvivő utasított, terjesszen elő véleményt aziránt, mikép volnának az egyesített fővárosok összes pénztárai egyesíthetők.“

Nyilvánvaló, hogy a főkönyvvivő, vagy ahogy most mondják: főszámvevő csak január 1-ével tudta egyesíteni a három város pénztárát és ezzel megkezdődött Budapest gyakorlati élete.

Ez a változás azonban nem tulságosan foglalkoztatta a közvéleményt. Jókai Mór a *Honban*, Petőfi születésének ötvenedik évfordulójával foglalkozik. A három város egyesítése már előzőleg a köztudatba ment. Ma nem is képzelnénk, hogy milyen zökkenőkkel történhetett csak meg az egyesítésre vonatkozó törvény végrehajtása.

Pest városa 1872 december 28-iki közgyűlésén Gyöngyössy Alajos főpolgármester elnökölt. A közgyűlésen felolvasták a belügyminisztérium intézkedését Budának, Obudának s a Margitszigetnek Pest városával egyesítése iránt alkotott törvény életbeléptetésére szükséges előmunkálatok foganatosítása tárgyában. Pest közgyűlése husztagu bizottmányt küldött ki, hogy dolgozza ki az egyesítés lebonyolítására vonatkozó javaslatokat. 1873 január 29-én Pest tanácsa tárgyalta a belügyminiszternek azt a leiratát, amelyben felhívja a törvényhatóságot, hogy ezentul a hivatalos iratokban a törvényszerű

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Jegyzetek a régi Budapestről

Forrás: *Nemzeti Ujság*

Budapest 1873 I. 19

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. fűz.)

(Oldal)

Osztályozás

9.439

1874/1944

Személy:

Helyszám:

Budapest elnevezést használják. A tanácsvéleménye szerint azonban a levelekre a jövőben is még rá kell írni a *Pesten*, *Budán* vagy *Obudán* jelzést, mert a jelzés nélkül beérkező levelek ide-oda küldözgetéséből „nagy zavar és késedelem és kár fog származhatni“.

Ez érthető is, mert hiszen az egyesítés előtt *Pesten*, *Budán* és *Obudán* összesen 645 utcánév volt ismeretes, az egyesítés után pedig csak 542-öt hagytak meg belőlük, százharom utca nevét kellett megszüntetni. Ezek az utcák azután új nevet kaptak. Fő-utca volt *Budán* is, *Pesten* is. A mai *Piarista-utca* *Kereszt-utca* volt, de *Budán* is volt *Kereszt-utca*. A belügyminiszter figyelembe vette a tanács észrevételét és ezért 1873 február 6-án újabb rendeletet adott ki: „Miszertint értesíti a három törvényhatóságot, hogy az új elnevezést majd csak akkor használják, ha a szervezés teljesen be lesz fejezve“. A különálló postahivatalok is csak akkor fognak egyesítettetni, tehát a fővárosba szánt küldemények címzésénél is a *Budapest* cím mellett az eddigi városok külön helyneve is kiteendő. 1873 október 2-án közölték a budapesti lapok *Ferenc Józsefnek* 1873 szeptember 21-én kelt magas elhatározását, amellyel jóváhagyta *Budapest* új címerét és lobogóját. A rendelkezés szerint a városok régi zászlóikat a múzeumnak adják át.

1873 október 9-én *Havas Ignác* miniszteri biztos *Buda*, *Pest* és *Óbuda* régi képviselőit a „legeslegutolsó“ közös közgyűlésre hívta össze. A közös közgyűlés összehívása előtt *Pest* féltékenykedett a dunajobbparti városokra, mert míg a pesti városatyák száma 196 volt, *Budáé* 180, *Obudának* pedig 120 képviselője volt. Így hát a két budai város leszavazhatta volna a pestieket — ha akarta volna. A város egyesítés azonban mégis sikeresen zajlott le. A kis féltékenykedésekre ma már senki sem emlékszik, sem azokra a ma mosolygást keltő vitákra, amelyek a *Margitsziget* hovatartozandósága felett oly élesen dultak *Buda* és *Pest* közügyekkel foglalkozó polgárai közt. *Budapest*, az ország fővárosa elindult a fejlődés útján s hetven év után eljutottunk odáig, hogy *Nagy-Budapest* megalakításáról beszélhetünk.